

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 13241/2558

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเต็งโจทก์ นางสายพิน สุขร่วม กับพวกผู้ร้อง นายสุเทพ สุขร่วมจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.ที่ดิน มาตรา 9, ป.ที่ดิน มาตรา 108 ทวิ, ป.อ. มาตรา 83, ป.อ. มาตรา 362, ป.อ. มาตรา 363, ป.ที่ดิน มาตรา 90, ป.ที่ดิน มาตรา 91, ป.วิ.พ. มาตรา 296 จัตวา

ย่อ / หลักกฎหมาย

แม้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่ได้มีคำพิพากษาให้จำเลยรื้อถอนต้นยางพาราและทรัพย์สินอื่นที่สร้างอยู่ในที่ดินพิพาทออกไปจากที่ดินพิพาทก็ตาม แต่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตาม ป.ที่ดิน มาตรา 9, 108 ทวิ วรรคสอง ซึ่ง ป.ที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสี่ บัญญัติว่า "ในกรณีที่มิคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย" จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเห็นได้ว่า เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดตาม ป.ที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสอง ศาลย่อมมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้จำเลยและบริวารออกไปจากที่ดินที่เข้าไปยึดถือ ครอบครอง ถมดิน ซึ่งย่อมมีความหมายรวมถึงให้จำเลยและบริวารรื้อถอนต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างออกไปได้ด้วย ดังนี้ แม้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่ได้มีคำพิพากษาให้จำเลยและบริวารรื้อถอนต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างในที่ดินพิพาทออกไปจากที่ดินพิพาทด้วยก็ตาม ศาลชั้นต้นก็มีอำนาจบังคับให้จำเลยและบริวารรื้อถอนต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินพิพาทตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ คำสั่งศาลชั้นต้นจึงชอบด้วยกฎหมายและศาลชั้นต้นมีอำนาจออกหมายบังคับคดีได้

คำพิพากษา

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องว่าจำเลยกับพวกบุกรุกเข้าไปยึดถือครอบครองทางพิพาทซึ่งเป็นทางสาธารณะ ขอให้ลงโทษจำเลยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 362, 363 ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9, 90, 91, 108 ทวิ จำเลยให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9, 108 ทวิ วรรคสอง ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362, 363 ประกอบมาตรา 83 จำคุก 3 เดือน เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังแทนมีกำหนด 3 เดือน กับให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของจำเลยออกไปจากทางพิพาท บรรดาเสา รื้อลวดหนาม ต้นยางพารา บ่อน้ำบาดาล และสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ อื่นใดที่กระทำลงบนทางพิพาทให้ริบ จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษาแก้เป็นว่า ให้ยกฟ้องข้อหาบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 362, 363 และไม่รับทรัพย์สิน นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น จำเลยฎีกา ศาลฎีกาพิพากษายกฎีกาจำเลย โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นบังคับคดีแก่จำเลยและบริวาร เจ้าพนักงานบังคับคดีมีหนังสือขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังจำเลย ผู้ร้องทั้งสอง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 296 จัตวา ศาลชั้นต้นออกหมายจับบุคคลทั้งสาม เจ้าพนักงานตำรวจจับบุคคลทั้งสามแล้วนำส่งต่อศาลชั้นต้น ศาลชั้นต้นเบิกตัวมาสอบถาม บุคคลทั้งสามแถลงว่าได้ออกไปจากทางพิพาทนานแล้วและไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับทางพิพาทอีก โจทก์แถลงยืนยันว่าบุคคลทั้งสามยังคงเข้าไปทำประโยชน์ในทางพิพาทและล้อมรั้วลวดหนามไว้ด้วย เจ้าพนักงานบังคับคดีไม่พบจำเลยและบริวารในทางพิพาทขณะไป

ปิดหมายบังคับคดีแต่ยังพด้นไม้และทรัพย์สินอื่นบนทางพิพาท ทั้งยังมีรั้วลวดหนามปิดล้อมทางพิพาท โดยคำพิพากษามีได้ระบุให้รื้อถอนทรัพย์สินดังกล่าวออกจากทางพิพาท

เจ้าพนักงานบังคับคดีจึงไม่ได้ทำการรื้อถอนทรัพย์สินดังกล่าว ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า ไม่มีเหตุให้กักขังจำเลยและผู้ร้องทั้งสอง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 296 จัตวา แต่เมื่อได้ความว่ามีการล้อมรั้วลวดหนามรอบทางพิพาทและบนทางพิพาทยังมีต้นยางพารา รวมถึงทรัพย์สินของจำเลยหรือของบริวารจำเลยอยู่ย่อมอาจเป็นเหตุให้จำเลย คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวารของจำเลยเข้าไปหาผลประโยชน์ในทางพิพาทได้ ซึ่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสี่ บัญญัติว่า ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย โดยบทบัญญัติดังกล่าวมุ่งประสงค์ให้รัฐสามารถเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ร่วมกันได้โดยเร็ว แม้ศาลพิพากษาไม่ริบทรัพย์สินที่อยู่ในทางพิพาทก็ตาม แต่การบังคับให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นย่อมหมายความว่ารวมถึงการให้รื้อถอนทรัพย์สินของบุคคลเหล่านั้นที่อยู่ในทางพิพาท อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินออกไปด้วย เพราะมิฉะนั้นประชาชนย่อมเสื่อมเสียประโยชน์ในการใช้สาธารณสมบัติของแผ่นดินออกไปได้ เมื่อผู้ร้องที่ 2 รับว่าเป็นเจ้าของต้นยางพาราและทรัพย์สินอื่นที่สร้างอยู่ในทางพิพาท ผู้ร้องที่ 2 จึงต้องดำเนินการรื้อถอนออกไป หากไม่รื้อถอนโจทก์ย่อมมีอำนาจดำเนินการบังคับคดีต่อไปได้ตามกฎหมาย ผู้ร้องที่ 2 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษายืน ผู้ร้องที่ 2 ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของผู้ร้องที่ 2 ว่า คำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้ผู้ร้องที่ 2 รื้อถอนต้นยางพาราและทรัพย์สินอื่นที่สร้างอยู่ในที่ดินพิพาท หากไม่รื้อถอนให้โจทก์ดำเนินการบังคับคดีต่อไปเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยผู้ร้องที่ 2 ฎีกาว่า ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่ได้มีคำพิพากษาให้จำเลยหรือผู้ร้องที่ 2 รื้อถอนต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ออกไปจากที่ดินพิพาท ศาลชั้นต้นจึงไม่มีอำนาจออกหมายบังคับคดีได้นั้น เห็นว่า แม้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่ได้มีคำพิพากษาให้จำเลยรื้อถอนต้นยางพาราและทรัพย์สินอื่นที่สร้างอยู่ในที่ดินพิพาทออกไปจากที่ดินพิพาทก็ตาม แต่คดีนี้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 9, 108 ทวิ วรรคสอง ซึ่งประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสี่ บัญญัติว่า "ในกรณีที่มีคำพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากที่ดินนั้นด้วย" จากบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวเห็นได้ว่า เมื่อศาลพิพากษาว่าจำเลยกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 108 ทวิ วรรคสอง ศาลย่อมมีอำนาจสั่งในคำพิพากษาให้จำเลยและบริวารออกไปจากที่ดินที่เข้าไปยึดถือ ครอบครอง ถมดิน ซึ่งย่อมมีความหมายรวมถึงให้จำเลยและบริวารรื้อถอนต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างออกไปได้ด้วย ดังนี้ แม้ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ไม่ได้มีคำพิพากษาให้จำเลยและบริวารรื้อถอนต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างในที่ดินพิพาทออกไปจากที่ดินพิพาทด้วยก็ตาม ศาลชั้นต้นก็มีอำนาจบังคับให้จำเลยและบริวารรื้อถอนต้นไม้หรือสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินพิพาทตามบทบัญญัติดังกล่าวได้ คำสั่งศาลชั้นต้นจึงชอบด้วยกฎหมายและศาลชั้นต้นมีอำนาจออกหมายบังคับคดีได้ ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 3 พิพากษามานั้นชอบแล้ว ฎีกาของผู้ร้องที่ 2 ฟังไม่ขึ้น พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

นุจรินทร์ จันทรพรายศรี · อีระพงศ์ จิระภาค · ปกรณ์ มหรรณพ

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/13241/2558>